

«Про затвердження Змін до Положення про функціонування фондових бірж», яке було зареєстровано в Міністерстві юстиції України від **04.09.2013** за № **1525/24057** та Рішення Комісії від **13.08.2013** № **1466** «Про затвердження Порядку визначення біржового курсу цінного папера», яке було зареєстровано в Міністерстві юстиції України від **04.09.2013** за № **1522/24054**.

Окрім того, регулятор зробив черговий крок для появи на ринку облігацій міжнародних фінансових організацій (МФО) інструменту, цікавого як для самих організацій, так і для вітчизняних інвесторів, прийнявши рішення Комісії від **05.11.2013** № **2516** «Про затвердження Положення про конкурс з визначення фондових бірж, на яких може здійснюватись публічне розміщення облігацій міжнародних фінансових організацій», яке було зареєстровано в Міністерстві юстиції України від **26.11.2013** за № **2017/24549**. Так, документом передбачено підстави для проведення конкурсу з визначення фондових бірж, на яких може здійснюватись публічне розміщення облігацій міжнародних фінансових організацій, створення та склад конкурсної комісії, порядок та умови участі в конкурсі, порядок проведення конкурсу, порядок ведення переліку фондових бірж, на яких може здійснюватись публічне розміщення облігацій міжнародних фінансових організацій, а також визначається порядок розгляду спорів.

Важливим залишалось питання щодо удосконалення системи подання звітності до Комісії та розміщення інформації в загальнодоступній базі даних НКЦПФР. У зв'язку з цим було прийнято рішення Комісії від **06.08.2013** № **1408** «Про внесення змін до Положення про порядок складання та подання адміністративних даних щодо діяльності торговців цінними паперами до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку», яке було зареєстровано в Міністерстві юстиції України **28.08.2013** за № **1480/24012**, рішення Комісії від **13.08.2013** № **1467** «Про внесення змін до Положення про порядок складання адміністративних даних щодо здійснення діяльності організаторами торгівлі, оприлюднення інформації та подання відповідних документів до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку», яке було зареєстроване в Міністерстві юстиції України **04.11.2013** за № **1527/24059** та рішення Комісії від **05.02.2013** № **131** «Про порядок подання та розміщення інформації в загальнодоступній інформаційній базі даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів торговцями цінними паперами та фондовими біржами», що було зареєстровано в Міністерстві юстиції України **26.02.2013** за № **320/22852**.

Також у 2013 році велась робота з удосконалення вимог до професійних учасників фондового ринку та регулювання професійної діяльності торговцями цінними паперами. Так, Комісія прийняла рішення Комісії від **28.05.2013** № **895** «Про затвердження Змін до Правил (умов) здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами», що було зареєстровано в Міністерстві юстиції України від **17.06.2013** за № **981/23513** та рішення Комісії від **19.03.2013** № **366** «Про внесення змін до Типового договору андеррайтингу», що було зареєстровано в Міністерстві юстиції України від **10.04.2013** за № **581/23113**.

Регулювання депозитарної та клірингової діяльності

У зв'язку з прийняттям Верховною Радою України Закону України «Про депозитарну систему України» від **6 липня 2012** року № **5178-VI**, який набрав чинності **12 жовтня 2013** року, протягом минулого року регулятором здійснювалися заходи щодо забезпечення проведення реформи депозитарної системи України, метою якої було створення централізованої, прозорої та ефективної системи обліку прав власності на цінні папери, клірингу та роз-

рахунків за правочинами щодо цінних паперів. Тож, починаючи з жовтня 2013 року, Комісією забезпечено функціонування нової моделі депозитарної системи, а також проведення клірингу та розрахунків відповідно до вимог чинного законодавства про депозитарну систему.

З метою реалізації реформи депозитарної системи Комісією у 2013 році було розроблено та прийнято 33 нормативно-правових акта та здійснено ряд заходів, необхідних для забезпечення функціонування учасників депозитарної системи відповідно до нових правил.

Так, згідно до Закону України «Про депозитарну систему України» в державі на базі ПАТ «Національний депозитарій України» створено єдиний Центральний депозитарій цінних паперів, що почав функціонувати з моменту реєстрації регулятором Правил установи, затверджених рішенням Комісії від **01.10.2013 № 2092**. Також ПАТ «Розрахунковий центр з обслуговування договорів на фінансових ринках» отримав на необмежений строк дії ліцензію на провадження професійної діяльності на фондовому ринку, а саме клірингової діяльності від **03.10.2013 серії АЕ № 263463**.

Трансформація депозитарної системи в Україні забезпечила функціонування 319 депозитарних установ, які вже здійснюють зберігання та облік емісійних цінних паперів, розрахунки по операціях з ними, а також облік прав власності на цінні папери.

Для врегулювання питання щодо визначення порядку провадження депозитарної діяльності Центральним депозитарієм цінних паперів та депозитарними установами Комісією було прийнято низку рішень:

- рішення Комісії від **26.03.2013 № 430** «Про затвердження Порядку передачі цінних паперів на депозитарне обслуговування до Центрального депозитарію цінних паперів», що було зареєстровано в Міністерстві юстиції України *05.04.2013 за №561/23093*;

- рішення Комісії від **18.04.2013 № 729** «Про затвердження Порядку передачі інформації, що міститься у системі реєстру власників іменних цінних паперів, до системи депозитарного обліку», що було зареєстровано в Міністерстві юстиції України *30.04.2013 за №704/23236*;

- рішення Комісії від **16.04.2013 № 598** «Про затвердження Порядку призначення довіреної особи, якій передається право брати участь у голосуванні за акціями Центрального депозитарію цінних паперів», що було зареєстровано в Міністерстві юстиції України *08.05.2013 за №712/23244*;

- рішення Комісії від **23.04.2013 № 735** «Про затвердження Положення про провадження депозитарної діяльності», що було зареєстровано в Міністерстві юстиції України *27.06.2013 за №1084/23616*;

- рішення Комісії від **30.05.2013 № 932** «Про затвердження Положення про порядок дематеріалізації іменних цінних паперів», що було зареєстровано в Міністерстві юстиції України *19.06.2013 за №1039/23571*;

- рішення Комісії від **20.06.2013 № 1106** «Про затвердження Положення про діяльність депозитарних установ щодо зберігання активів інституційних інвесторів», що було зареєстровано в Міністерстві юстиції України *17.07.2013 за №1199/23731*;

- рішення Комісії від **20.06.2013 № 1100** «Про врегулювання питання обслуговування операцій з цінними паперами українських емітентів, які розміщені та/або знаходяться в обігу за межами України», що було зареєстровано в Міністерстві юстиції України *12.07.2013 за №1176/23708*;

■ рішення Комісії від **17.09.2013 № 1842** «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від **26.03.2013 № 430** «Про затвердження Порядку передачі цінних паперів на депозитарне обслуговування до Центрального депозитарію цінних паперів», що було зареєстровано в Міністерстві юстиції України *30.09.2013 за №1676/24208*;

■ рішення Комісії від **17.09.2013 № 1843** «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від **18.04.2013 №729** «Про затвердження Порядку передачі інформації, що міститься у системі реєстру власників іменних цінних паперів, до системи депозитарного обліку», що було зареєстровано в Міністерстві юстиції України *30.09.2013 за №1677/24209*.

Зокрема, для врегулювання питань щодо провадження клірингової діяльності на ринку цінних паперів, відповідно до вимог законів України «Про цінні папери та фондовий ринок» та «Про депозитарну систему України» було прийнято рішення Комісії від **26.03.2013 №429** «Про затвердження Положення про клірингову діяльність», яке було зареєстровано в Міністерстві юстиції України *05.04. 2013 за № 562/23094*.

Протягом 2013 року Комісією проводилася робота, спрямована на вдосконалення процесів функціонування депозитарної системи, взаємодії між її учасниками з метою забезпечення проведення розрахунків за правочинами щодо цінних паперів, в результаті якої рішеннями Комісії було затверджено:

- Вимоги до депозитарного договору між депозитарною установою і Центральним депозитарієм цінних паперів;
- Вимоги до договору про кореспондентські відносини;
- Вимоги до договору про обслуговування рахунку в цінних паперах;
- Вимоги до договору про обслуговування випусків цінних паперів між емітентом і Центральним депозитарієм;
- Вимоги до договору про надання реєстру;
- Вимоги до договору про проведення розрахунків у цінних паперах за результатами клірингу;
- Вимоги до договору про проведення грошових розрахунків за результатами клірингу;
- Вимоги до договору про обслуговування клірингової установи та договору про обслуговування Розрахункового центру;
- Вимоги до договору про кліринг та розрахунки за правочинами щодо цінних паперів (про надання клірингових послуг).

Доклав зусиль у 2013 році регулятор і до забезпечення звітування депозитарними установами і Центральним депозитарієм цінних паперів про результати своєї діяльності та розміщення інформації в загальнодоступній базі даних НКЦПФР. Зокрема, Комісією прийнято три рішення щодо цього аспекту: від **28.05.2013 № 894** «Про затвердження Положення про порядок звітування Центральним депозитарієм цінних паперів до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку», яке було зареєстровано в Міністерстві юстиції України *17.06.2013 за № 975/23507*; від **04.06.2013 № 951** «Про затвердження Порядку оприлюднення Центральним депозитарієм інформації про результати своєї діяльності та структуру власності», яке було зареєстровано в Міністерстві юстиції України *25.06.2013 за №1060/23592* та від **11.06.2013 № 92** «Про затвердження Положення про порядок звітування депозитарними установами до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку», яке було зареєстровано в Міністерстві юстиції України *05.07.2013 за № 1126/23658*.

Окрім того, з метою визначення особливостей депозитарної та клірингової діяльності Нацбанку Комісією було прийнято рішення від **30.07.2013 № 1331** «Про особливості провадження діяльності Національного банку України як учасника депозитарної системи України», яке було зареєстровано в Міністерстві юстиції України **20.08.2013 за №1431/23963** та рішення Комісії від **01.10.2013 №2072** «Про затвердження Порядку надання Національним банком України інформації щодо здійснення ним депозитарної діяльності до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку», що було зареєстроване в Міністерстві юстиції України **22.10. 2013 за №1795/24237**.

Регулювання діяльності інституційних інвесторів

Станом на 31.12.2013 на українському фондовому ринку діяльність з управління активами здійснювали 349 професійних учасників. У той же час, кількість корпоративних та пайових інвестиційних фондів на кінець минулого року становила 2 026, з них: 374 - це корпоративні інвестиційні фонди, а 1 652 - пайові. Для порівняння, на початок року кількість таких ІСІ складала 1 904, з них: 346 – корпоративні і 1 558 - пайові. Таке збільшення кількісних показників упродовж року свідчить про підвищення довіри та зацікавленості інвесторів у використанні механізмів спільного інвестування. Тенденція до зростання ринку ІСІ, імовірно, збережеться й надалі, оскільки нещодавно прийнятий Закон України «Про інститути спільного інвестування» (№ 5080-VI від 5 липня 2012 року; набрав чинності 1 січня 2014 року) передбачає розширення спектру інвестиційних фондів.

У 2013 році Комісія продовжила роботу над актуалізацією вимог до діяльності компаній з управління активами інституційних інвесторів. Зокрема, були затверджені наступні рішення:

- *Положення про реєстрацію регламенту інститутів спільного інвестування та ведення Єдиного державного реєстру інститутів спільного інвестування;*
- *Положення про особливості здійснення діяльності з управління активами інституційних інвесторів;*
- *Порядок зміни виду інституту спільного інвестування;*
- *Положення про склад та розмір витрат, що відшкодовуються за рахунок активів інституту спільного інвестування;*
- *Положення про вимоги до договору про надання послуг з оцінки вартості нерухомого майна інституту спільного інвестування;*
- *Положення про порядок розміщення, обігу та викупу цінних паперів інституту спільного інвестування;*
- *Положення про порядок конвертації цінних паперів інституту спільного інвестування.*

Крім того, у 2013 році Комісія працювала й над удосконаленням діяльності пайових та корпоративних інвестиційних фондів, зокрема, над порядком реєстрації цінних паперів таких фондів та спрощенням процедури їх ліквідації. Також регулятор удосконалив процедуру розкриття інформації компанією з управління активами (КУА) та особами, що здійснюють управління активами недержавних пенсійних фондів (НПФ), та порядок визначення вартості чистих активів ІСІ та НПФ.

Додамо, що протягом року були розроблені та зареєстровані в Міністерстві юстиції України нормативно-правові акти, необхідні для реалізації Законів України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» та «Про внесення змін до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення».